

Finansdepartementet, Regeringskansliet

Remissvar avseende betänkandet om En ny organisation för förvaltning av EU-medel (SOU 2024:22)

Sammanfattning

Region Dalarna uppskattar möjligheten att svara på rubricerad remiss från Finansdepartementet.

Region Dalarnas synpunkter relateras främst till de områden i betänkandet som berör rollen som regionalt utvecklingsansvarig (RUA) vilket i huvudsak handlar om följande tre förslag:

- 1) En förvaltande myndighet för fonderna under sammanhållningspolitiken
- 2) Förslag ang. systemet med regionala strukturfondspartnerskap
- 3) Antalet program inom ERUF bör minska

Synpunkter:

7.6.1 En förvaltande myndighet för fonderna under sammanhållningspolitiken

Region Dalarna välkomnar utredningens förslag om en förvaltande myndighet för ERUF och ESF+ och att den myndigheten föreslås vara Tillväxtverket.

Mellan ERUF och ESF+ finns goda möjligheter till synergieffekter som hittills i stort sett uteblivit på grund av fondernas separata hantering. Region Dalarna bedömer att en förvaltande myndighet skulle förbättra dessa möjligheter. En mer enhetlig hantering av fonderna skulle förenkla för sökande aktörer.

Förutsättningarna för att se ESF+ som en del av den regionala utvecklingspolitiken förbättras med en gemensam förvaltande myndighet i Tillväxtverket, vilket skulle innebära ett mervärde. ESF+ har idag goda möjligheter att verka inom Tillväxtverkets uppdrag, exempelvis kring kompetensförsörjning och innovation. Det är dock viktigt att uppmärksamma att ESF+ är ett viktigt verktyg för att möta utmaningar kopplade till utanförskap och inkludering.

Tillväxtverkets roll för mobilisering betonas i utredningen, men Region Dalarna anser att den mobiliserande kraften bör ligga i huvudsak hos den regionalt utvecklingsansvariga. Region Dalarna leder och samordnar länets utveckling med fonderna som viktiga verktyg. Mobilisering sker kontinuerligt genom nätverk, analyser och möten med länets aktörer. Utredningen missar att ordet mobilisering är för snävt om det bara gäller kommunikationsinsatser inför utlysningar. Utredningen saknar genomgående en medvetenhet om den regionalt utvecklingsansvarigas roll i genomförandeprocessen.

Den samlade bedömningen är att RUA och SFP har mer samlad kompetens, bättre organisatorisk placering inom flernivåstyret, och bättre förmåga att genomföra mobiliseringsarbete utifrån regionala behov än en central myndighet. Detta stärks av befintliga forum för mobilisering och samverkan med näringslivet, offentliga aktörer, civilsamhället och akademien, som SFP och regionerna redan deltar i och leder.

7.8 Förslag avseende systemet med regionala strukturfondspartnerskap

Region Dalarna välkomnar utredningens ambition att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv hantering av EU-medel med delad förvaltning, men är kritiska till en del av de förslag som utredningen presenterar.

Region Dalarna tycker att det är viktigt att ett framtida partnerskap, oavsett exakt juridisk benämning, har en nära koppling till det regionala utvecklingsuppdraget. Partnerskapsprincipen och flernivåstyret ska tillämpas i hela programcykeln för att ta tillvara synergier och för att nå effekter regionalt som ligger i linje med regionala prioriteringar.

Region Dalarna anser att utredningens förslag att låta Tillväxtverket utse partnerskapen inte ger tillräckliga förutsättningar för effektiv användning av EU-medel och utmanar grundläggande principer inom det regionala utvecklingsuppdraget. Förslaget är inte förenligt med partnerskaps- och subsidiaritetsprincipen samt modellen om flernivåstyret, dvs. det efterlever inte ett regionalt och lokalt inflytande vilket därmed riskerar genomslag för fondernas ändamål i genomförandet.

Region Dalarna vill uppmärksamma utredningens antagande "att regionerna även framgent kommer att ha ett konkret inflytande över hur ERUF-medlen används genom rollen som medfinansier". Region Dalarna anser att detta är ett felaktigt antagande. För flertalet regioner är anslag 1:1 regionala utvecklingsåtgärder begränsat i sin omfattning i relation till volymen ERUF- och ESF+-medel och utgör därmed ett otillräckligt verktyg för att styra inriktningen genom medfinansiering. (Regionerna kan inte antas vara medfinansier till projekt och utlysningar som inte är förankrade i de regionala utvecklingsstrategierna och de regionala och lokala behoven.)

Region Dalarna anser att utredningen borde fört en mer kontinuerlig och djupgående dialog med regionalt utvecklingsansvariga under utredningens gång.

7.6.4 Antalet program inom ERUF bör minska

Region Dalarna betonar att regionala program behövs och delar inte utredningens bedömning att antalet ERUF-program bör minskas.

Region Dalarna anser att ett nationellt program med indikativa budgetar för ERUF inte är ändamålsenligt. Förutsättningarna för en hållbar regional utveckling varierar mellan olika delar av landet. Norra Mellansverige till exempel, där Dalarna, Gävleborg och Värmland ingår, klassificeras av EU övergångsregion (den enda i Sverige). Ett territoriellt perspektiv krävs för säkra en ändamålsenlig och effektiv användning av EU-medlen, vilket innebär ett fortsatt regionalt och lokalt inflytande över hur EU-medlen riktas.

Region Dalarna understryker att till skillnad från statliga medel är ERUF och ESF+ verktyg för regional utveckling där den platsbaserade ansatsen är en förutsättning för goda resultat. Det borde därför vara naturligt att strukturfonderna hanteras annorlunda än andra medel som styrs av nationellt identifierade intressen.

Reflektioner avseende utredningens genomförande

Region Dalarna ifrågasätter utredningens påstående om att berörda aktörer har involverats i utredningen, och anser det olyckligt att inspel under utredningens gång inte har bemötts. Regionerna med lagstadgat regionalt utvecklingsansvar har inte inkluderats på ett relevant sätt. Region Dalarna menar att en bättre involvering av dessa regionalt ansvariga hade ökat utredningens förståelse för stödsystemet och lett till mer genomarbetade förslag för effektiv och ändamålsenlig användning av EU-medel i Sverige.

Region Dalarna anser att det hade varit bra om utredningen även hade omfattat programmeringsarbetet, vilket är en betydande del av arbetet med EU:s fonder och som lägger hela grunden för genomförandet.